

Maktskifte

KRONIKK: Gutteklubben Grei vil i årene fremover stadig oftere få konkurranse fra Kvinneklubben Kul.

Nils Lavik

Rådgiver, mester i foretaksøkonomi, Lunds universitet

Det bemerkelsesverdige med rekrutteringsbråket i Innovasjon Norge er ikke at det skjer. Mer interessant er det at de viktigste aktørene er kvinner med makt øverst i ledelseshierarkiet, i form av administrerende direktør, HR-direktør, rekrutteringsansvarlig og to sentrale rådgivere.

Tar igjen menn

På femten år har andelen kvinnelige ledere økt fra 21 til nesten 40 prosent. Hvis utviklingen fortsetter de nærmeste årene, og det er det få grunner til at den ikke skal gjøre, vil det innen ti år være like mange kvinner som menn i lederposisjoner. Derfra kan utviklingen selvsagt stagnere eller reverseres. Eller kvinnene vil rykke fra, og spørsmålet er i så fall hvor raskt.

Til tross for den markante veksten er det fremdeles ulikheter i offentlig og privat sektor, med nesten 60 prosent kvinnelige ledere i det offentlige og kun i overkant av 30 prosent i det private. Variasjonene forklares, ifølge SSB, primært ved den skjeve kjønnsfordelingen av sysselsatte, siden det jobber langt flere kvinner i stat og kommune og mange flere menn i det private. I enkeltbransjer blir kjønnsforskjellene enda tydeligere: Innen omsorgstjenester for barn er 90 prosent av lederne kvinner, en bransje med nær totaldominans av kvinnelige ansatte. I bygg- og anleggsbransjen derimot, med sterk

mannlig overvekt, er 94 prosent av lederne menn.

Kvinnelige mellomledere øker mest. Menn dominerer fremdeles topplederstillinger, og i undersøkelser varierer kvinneandelen avhengig av blant annet forskningsmetode, sektor og bransje, begrepsdefinisjoner og selskapsstørrelse. Core – Senter for likestillingsforskning finner f.eks. en kvinneandel av toppledere på 27 prosent i næringsliv og 48 prosent i organisasjonslivet. Andre undersøkelser viser både lavere og høyere tall, men mannsdominansen totalt sett er uansett markant.

Men også på de øverste ledernivåene vil kvinneandelen vokse videre, spørsmålet er bare i hvilket tempo. Når tallet på kvinner i mellomlederposisjoner akselererer, blir det langt flere aktuelle kandidater også når lederjobber høyst oppe i hierarkiet skal besettes.

Utdannelsesnivå forsterker tendensen: Gutter dropper oftere ut av videregående, og 60 prosent av alle som fullfører høyskole- og universitetsutdanning er kvinner – et tall som har holdt seg stabilt siden 2006. I prestisje- og høyinntektsstudier er kvinneandelen enda større, blant annet fordi menn faller fra på grunn av karakterkravene. Ingenting tyder på at dette vil endre seg i menns favør, snarere tvert imot, og høy utdanning er som kjent sterkt etterspurt i de fleste lederjobber.

Vil påvirke samfunnsdebatten

Hurtig vekst av kvinner i lederposisjoner – uavhengig av nivå – er selvsagt gledelig. Eventuelle konsekvenser for norsk arbeidsliv skal man være varsom med å spekulere om, men det vil i alle fall følge for samfunnsdebatten: Spekulasjon om at kvinner er bedre ledere enn menn, vil blusse opp. Deler av forskningen på dette feltet antyder at kvinner – ofte ispedd miljøbetingede tilleggsforklaringer som sosialiseringprosesser og forventninger – utvikler egenskaper og per-

sonlighetstrekk som gir bedre forutsetninger for eminent lederskapsutøvelse.

Men slike undersøkelser blir også kritisert. I forbindelse med en avhandling ved Universitetet i Agder i 2017, som slo fast at kvinner er overlegne på lederkvaliteter, stilte for eksempel Stig Berge Matthiesen seg tvilende til konklusjonene. Han mente søkelyset i stedet for kjønn heller burde rettes mot erfaring og personlighet. Et skeptisk blikk på slike undersøkelser kan da også være på sin plass: Bytt ut «menn» og «kvinner» med for eksempel «kaukasoid» og «negroid», og forskning på sammenhengen mellom lederegenskaper og biologiske predisposisjoner ville vært uetisk og fullstendig utenkelig.

Kvinner mer under lupen

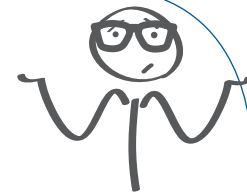
Når andelen kvinnelige ledere øker, vil også analyser av kjønn, maktforhold og trakassering skyte fart. I motsetning til inntrykket mange sitter igjen med etter #Metoo, er menn, ifølge representativ forskning fra Statens arbeidsmiljøinstitutt og Bergen Bullying Research Group, like utsatt for seksuell trakassering på jobb som kvinner. At ledere misbruker maktposisjonen til å begå slik trakassering, er veldokumentert. Basert på hva vi vet i dag, vil derfor også antallet mannlige ofre stige når andelen kvinnelig lederrepresentasjon tiltar.

Kvinner utkonkurrerer menn på stadig flere områder, og det er bare et tids spørsmål før dette også vil gi seg utslag inn i både topplersfæren og styrerom. Rabalderet i Innovasjon Norge omkring en kontroversiell ansettelse av en milliardærarving uten påkrevd formalkompetanse, og med tvilsom håndtering av utlysingsprosedyrer i forkant, er bare en første smakebit på hva som vil komme – der det er mektige kvinnelige ledere dømmekraft, moral og tilbøyelighet til å omgå interne regler og sedvane det blir rettet et kritisk søkelys mot.

Anita Krohn Traaseths «lederstil» i Innovasjon Norge har flere ganger vært i søkelyset. Vent mer av slikt når stadig flere kvinner blir toppledere.

FREDRIK HAGEN, NTB SCANPIX

Hodepine 6

Det finnes mange tallrekker, og en populær oppgavetype er å ramse opp en mengde tall og deretter spørre om hvilket eller hvilke tall som følger etter. Da kan løsningen være rent matematisk, eller den kan ligge i en eller annen form for kode.

HER ER OPPGAVEN:

Disse tallene følger naturlig etter hverandre, ifølge et logisk system. Oppgaven er å finne ut hvilket (eller hvilke) tall som følger naturlig etter:

1 - 5 - 9 - 15 - 21 - 25 - ?

SVAR:

Her handler det ikke om matematikk, men om mønster i tallene. Ja, den er vrien, men vi snakker altså om vokales plassering i det norske alfabetet. A=1, E=5, I=9 og så videre. Da er Y nummer 25, og F, Ø og Å blir 27, 28 og 29. (Det er også mulig å lage en matematisk løsning her, ved å finne et mønster i differansen mellom tallene. I så fall er tallene som legges til gjennom tallrekken 4 - 4 - 6 - 6 - 4. Da kan neste tall som legges til være 4, og neste tall i rekken blir 29. Deretter legges det til to nye 6-ere, (osv.)

tarald.aano@aftenbladet.no